

# Indie: rozvojová země s obrovským potenciálem

08.března 2007 Josef Zemánek

**Pokud v současné době označujeme za kandidáta na pozici světové hospodářské supervelmoci 21. století Čínu (jako nástupce USA), dopouštíme se jedné „drobné nepřesnosti“ - zapomínáme na Indii. Tu přitom opomíjíme zcela neprávem. Hospodářský potenciál Indie je totiž v mnoha ohledech daleko větší, než je tomu v případě Číny.**

Indie je dnes na rozdíl od komunistické Číny nejlidnatější *demokratickou* zemí na světě (1,1 mld. obyvatel) - s britskými demokratickými tradicemi zakotvenými v indické ústavě. Do roku 2040 indická populace čínskou populaci přeroste. Rozvoj její ekonomiky není tažen průmyslem, ale službami. Ty se podílejí na tvorbě indického HDP vysokými padesáti procenty.

A indické nevýhody (nedostatky)? Ty mají dva názvy: korupce a energie. S indexem korupce na úrovni 2,9 (Transparency International) si Indové „lebedí“ na 90. místě pomyslného světového korupčního žebříčku, což se dá v překladu do ekonomické řeči označit za dodatečné náklady podnikání. Dodatečné náklady podnikání vznikají i zmíněným nedostatkem elektrické energie.

## Promarněné 20. století

První stránka novodobé hospodářské historie Indie byla napsána krátce po druhé světové válce. Země, která spadala po několik desetiletí pod britskou správu (britská kolonie), se vydala v roce 1947 na cestu vlastní samostatnosti. Po politické stránce se vstup samostatné Indie na mezinárodní scénu povedl téměř dokonale. Indie si na rozdíl od mnoha zemí v regionu uchovala parlamentní demokracii získanou od Britů, díky čemuž se obloukem vyhnula „komunistickému chaosu“, zachvacujícím její okolí (Čína, Severní Korea, Vietnam).

Po hospodářské stránce se však Indii příliš nedařilo. Političtí představitelé země (např. Indíra Gándhiová) se zhlédli v socialismu a státním intervencionalismu, čímž jakýkoliv náznak hospodářského růstu odsoudili k zániku již v samém počátku.

## Cesta reforem

Skutečná hospodářská revoluce proběhla v Indii v červenci 1991. Indie se tehdy nacházela na prahu finančního kolapsu a indickým obyvatelům nezbývalo prakticky nic jiného, než do svého čela poprvé od získání nezávislosti postavit osobnost, která by provedla tolik potřebné reformy. Touto osobností se stal *Manmohan Singh*, jenž se do reforem pustil z pozice ministra financí ve vládě Narasinha Ráa.

Manmohan Singh během několika měsíců otevřel Indii okolnímu světu, zrušil celou řadu regulačních opatření, snížil množství dovozních cel a částečně zredukoval neúnosně rozrostlou státní byrokracii. V průběhu několika málo let se mu díky těmto nezbytným krokům podařilo postavit Indii poprvé v novodobé historii na nohy - růst indické ekonomiky se až na výjimky zabydlel v mantinelu 6 až 8 procent a do země se díky levné a anglicky mluvící pracovní síle přesouvalo čím dál více

významných zahraničních společností.

### **Informační velmoc**

K dalšímu zlomovému okamžiku indických hospodářských dějin došlo v roce 1999. Světová veřejnost, hnána obavami z kolapsu počítačových systémů (problém Y2K), vytížila softwarové specialisty v USA a Evropě takovým způsobem, že je prakticky donutila odmítat veškeré nové zakázky. Mnohé americké, britské, australské a japonské firmy musely proto hledat jinde. Například v Indii. Tam na ně čekalo překvapení – indiští programátoři byli stejně schopní jako jejich kolegové na západě, avšak 10krát levnější. Tímto krokem fakticky odstartovala nová etapa indických a prakticky i světových hospodářských dějin.

Pokud se podíváme na současnou hospodářskou situaci v zemi, zjistíme, že Indie sklízí plody výše popsaných reforem a událostí. V roce 2005 rostla indická ekonomika tempem 8,0 %, o rok později se indické hospodářství zvedlo podle předběžných odhadů o 8,9 % a pro rok 2007 je očekáván hospodářský růst ve výši 7 až 9 %. Tahounem indické ekonomiky jsou v poslední době již zmíněné telekomunikace, zatímco v roce 1993 tvořily telekomunikace přibližně 1,2 % indického hrubého domácího produktu, v průběhu roku 2006 se jejich podíl vyhoupl na necelých 6 %.

Stranou samozřejmě nezůstaly ani ostatní hospodářské obory. Mohutně se v Indii rozvíjí automobilový průmysl (růst cca + 15 % ročně), stavebnictví, bankovní sféra, ubytování, stravování, služby spojené s cestovním ruchem, zemědělství.

V první polovině roku 2005 byla po vzoru vyspělého světa v celé zemi zavedena daň z přidané hodnoty (DPH) ve výši 12,5 %. Indická vláda si od tohoto kroku slibuje především stabilizaci státních financí, jejichž schodek se pohybuje dlouhodobě na hranici 10 % HDP.